

VIERASYLIÖ

Joustavalla työnteolla tuloksia, arjen hallintaa sekä elinvoimaa

”Kiinnostus maaseutuun ei ole ainakaan vähenemässä”, totesi professori Hannu Katajamäki Maaseudun tulevaisuudessa 11.7.2011. Tätä todistavat myös viimeaikaiset Sitran barometrit ja trendianalyysitkin.

Yhtenä uutena maaseudusta kiinnostuneena ryhmänä Katajamäki nosti esille nuoret aikuiset, joiden joustava työ mahdollistaa asumisen maalla.

Edellytyksen joustavan työ- kulttuurin lisäämiselle ovatkin jälleen paremmat kuin koskaan aikaisemmin: työn liikkuvuus on lisääntynyt, tietotekniikka ja -turva kehittynyt, lisäksi uusi teknologia lisää toimeentulon mahdollisuuksia ja kannustaa joustavaan työhön.

On myös havaittavissa halua kokeilla erilaisia työtapoja sekä katsoa työn tulosta ajan ja paikan sijaan.

Tietoyhteiskunnan kasvatit ovat luontevasti kiinni joustavien ratkaisujen maailmassa, joten näkemys maaseudun jousto-, etä-, läsnä- tai tietö- työläisestä on ihan perusteltua optimismia.

Joustavatko asenteet?

Ikuisena potentiaalina etätyö on kirjattu asiakirjoihin vuosikymmenestä toiseen. On kehi-

tetty ja tekohengitetty moneen kertaan, mutta edistysaskeleiden tahti ei päättä huimaa.

Virallisesti etätyötä tekevien osuus Suomessa lienee EU:n seitsemän prosentin tasoa, mutta käytännössä, ja satunnaisesti tekevät mukaan lukien, määrä on toki suurempi.

Joka tapauksessa joustava työnteko on aina kysyttäessä työntekijän toivelistalla ja siksi usko mahdollisuuksiinkin säilyy.

Mahdollisuuksia myös oikeasti on jos niitä vain työnantajan ja työyhteisön puolesta annetaan. Niitä on myös sen suhteen, kuinka työn joustoja sovelletaan.

Työtehtävästä riippuen kaikkia töitä ei voi tietenkään työpaikan ulkopuolelta käsin tehdä, eivätkä kaikki edes halua tehdä, vaikka se olisi mahdollistakin. Tai sitten koti on koti ja mökki loma varten, jolloin joku muu tilavaihtoehto tulee pohdittavaksi.

Säännöllisen etätyön rinnalla tulee nähdä työn periodiluonteinen työvaiheisiin liittyvä joustojen tarve ja sen myötä avautuvat mahdollisuudet työntekoa inspiroivissa järjestelyissä. Toisin sanoen, vaikka periodiluonteista työskentelyä toisaalla tarpeen mukaan tai työmatkaliikkumisen ajankäyt-

Työ voisi myös tulla tekijänsä luokse siten, että tekijä palkataan sieltä missä hän asuu.

töä järkevoittävää toimistohotelli/joustotyökeskus -tyyppisen ratkaisun soveltamista.

Elämiseen laatua, alueelle elinvoimaa

Taustalla voi olla myös laajempi elämän laatuun pohjaava ajattelu, kuten Sitran ”Maaseutu tulevaisuuden merkitysyhteiskunnassa” –trendianalyysin näkemys maaseudusta voimaannuttavana työ- ja oppimisympäristönä.

Siinä maaseudun nähdään tarjoavan resurssit hyvinvointia lisäävään elämään, jossa ihmisellä on entistä vapaamat mahdollisuudet säädellä voimavarojaan oman elämäntilanteensa mukaan.

Tähän on helppo yhtyä toista vuotta toimineen (2010–11) Flex –Flexible working culture -hankkeen lähtökohdan ja kokemusten perusteella.

Turun yliopiston koordinoiman saaristohankkeen työhyvinvointia tukevana tavoitteena on todentaa joustavien työratkaisujen vaikutus työssä jaksamiseen, motivoitumiseen, tulokseen ja työterveyteen.

Aluekehittämisen tavoitteena on puolestaan joustavien työratkaisu- ja palvelumallien avulla saada saaristosta (tai laajemmin maaseudusta) aiempaa vetovoimaisempi ja kilpailukykyisempi elinympäristö.

Saariston voimaannuttavuus yhdistettynä uudelleen tapaan ajatella työntekoa on saanut tähän mennessä yli 50 yritystä ja organisaatiota tiedustelemaan asiaa. Jo parisenkymmentä yritystä on lähtenyt mukaan hakemaan työrauhaa, tuloksia, verkostoitumista, inspiraatiota ja työhyvinvointia.

Tähän asti kokemukset ja tulokset ovat olleet erittäin positiivisia.

Mitä vielä odotetaan?

Flex tarjosi jotakin mille oli valmiina kysyntää ilman kysymystä. Samalla on selvinnyt, että joustotyön ympärille on mahdollista kehittää erilaisia työn, työhyvinvoinnin ja virkistyksen yhdistäviä palvelukonsepteja ja tilaratkaisuja

paikallisia palveluja ja/tai tiloja täydentämään.

Haastavaa se on, mutta tämäkin mahdollisuus pitäisi nyt nähdä niin kunnissa, paikallisten toimijoiden keskuudessa kuin laajemmin työpaikoillakin.

Työn, ajan, paikan ja elämisen (laadun) uudelleenajattelu ei aiheuta pakoa työpaikoilta, vaan voi parantaa työssä ja arjessa jaksamista sekä työn tulosta, lisätä työpaikan ja -yhteisön mielekkyyttä, auttaa työtilaratkaisuisissa sekä vähentää työmatkaliikennettä.

Samalla se tarjoaa asumisvaihtoehtojen suhteen laajemat valinnan mahdollisuudet. Työ voisi myös tulla tekijänsä luokse siten, että tekijä palkataan sieltä missä hän asuu.

Joustavan työ- kulttuuri kytkeytyy myös laajempaan keskusteluun työssä jaksamisesta, eläkeiän nostamisesta ja elämisen laadusta.

Kattaus on ollut valmiina jo pitkään. Perusasiat tiedetään, joten nyt vihdoin mukaan katsomaan mitä tästä oikeasti saadaan irti ja muille esiteltäväksi.

SAMI TANTARINMÄKI

Kirjoittaja toimii suunnittelijana Turun yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Braheassa.